

Biblioteka
AVANTURA REČI

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Delphine De Vigan
“No et moi”

Copyright © 2007 by Editions JC Lattes
Copyright © 2014 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

ISBN 978-86-7702-339-3

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2014.

DELFINA DE VIGAN

NO I JA

Prevela s francuskog
Mirjana Vukmirović

**Čarobna
knjiga**

Za Jonu i Artura

„ – *Rekao sam vam,
gledao sam more,
bio sam skriven u stenama
i gledao sam more.*“

Ž. M. G. LE KLEZIO, *Lilabaj*

– Gospođice Bertinjak, ne vidim vaše ime na listi izlagača.

Gospodin Maren me posmatra izdaleka, podignute obrve, sa šakama postavljenim na svoj pisaći sto. To je bilo zanemarivanje značaja njegovog radara dugog dometa. Nadala sam se odlaganju, to je hvatanje na delu. Dvadeset pet pari očiju okrenutih ka meni čeka moj odgovor. *Mozak* uhvaćen u grešci. Aksela Vernu i Lea Žermen tiho prskaju u smeh iza svojih šaka, desetak narukvica zveči od zadovoljstva na njihovim priručjima. Da sam mogla da se zarijem sto kilometara ispod zemlje, pored litosfere, to bi me malo sredilo. Užasavam se izlaganja, užasavam se uzimanja reči pred razredom, seizmička pukotina se otvorila ispod mojih stopala, ali ništa se ne pomera, ništa se ne ruši, više bih volela da se onesvestim tu, odmah, zgromljena, pala bih ukočena sa svoje male visine, sa sportskim patikama „konvers“ lepezasto, rukama u vidu krsta, gospodin Maren bi napisao kredom na crnoj tabli: ovde leži Lu Bertinjak, najbolja učenica u razredu, nedruštvena i ćutljiva.

– ... Uskoro ću se upisati.

– Vrlo dobro. Koja je vaša tema?

– Beskućnici.

– To je malo uopšteno, možete li tačnije odrediti?

Luka mi se smeši. Njegove oči su ogromne, mogla bih se utopiti u njima, iščeznuti, ili ostaviti da tišina proguta gospodina Marena i ceo razred zajedno s njim, mogla bih uzeti svoju torbu „istpak“ i izići bez reči, kao što to Luka ume da učini, mogla bih se izviniti i priznati da o tome nemam ni najmanje pojma, rekla sam to nasumce, uskoro ću razmisliti, i zatim ću otići da posetim gospodina Marena na kraju časa da mu objasnim kako ne mogu, izlaganje pred celim razredom, to je jednostavno iznad mojih snaga, želim, priložiću lekarsko uverenje ako je potrebno, patološka nesposobnost za izlaganja svake vrste, sa pečatom i svime, bila bih oslobođena. Ali Luka me gleda i dobro vidim da čeka da iziđem, on je sa mnom, kaže sebi da devojčica kao što sam ja ne može da se izvrgava ruglu pred trideset učenika, pesnica mu je stegnuta, još malo i on bi zavitlao njom iznad svoje glave, kao što fudbalski navijači bodre igrače, a odjednom se obara tišina, čovek bi poverovao da je u crkvi.

– Uskoro ću opisati put jedne mlade žene bez utočišta, njen život... konačno njenu istoriju. Hoću da kažem... kako se ona ponovo nađe na ulici.

Prostruja u redovima, začuo se šapat.

– Vrlo dobro. To je lepa tema. Popisuje se svake godine sve više žena koje lutaju, i sve više mladih. Koje dokumentarne izvore mislite da koristite, gospođice Bertinjak?

Nemam ništa da izgubim. Ili toliko da se to ne može izbrojati na prste jedne šake, ni čak na deset prstiju, to se penje na beskrajno veći broj.

– Eto... jedno svedočanstvo. Uskoro ću intervjuisati jednu mladu ženu iz SDF-a¹. Srela sam je juče, prihvatila je.

Zavlada tišina u znak odobravanja.

Na svom ružičastom listu hartije, gospodin Maren beleži moje ime, temu mog izlaganja, upisujem vas za 10. decembar, to vam

¹ *Sans Domicile Fixe* – bez stalnog boravišta. (Prim. prev.)

ostavlja vremena da izvršite dodatna istraživanja, on podseća na neka opšta uputstva: izlaganje ne duže od jednog sata, društveno-ekonomski pristup, primeri, glas mu se gubi, Lukina pesnica se otvorila, ja imam providna krila, letim iznad stolova, sklapam oči, ja sam sićušna prašina, nevidljivi delić, laka sam kao uzdah. Zvonno odjeknu. Gospodin Maren nam dozvoljava da iziđemo, sređujem svoje stvari, navlačim svoj kratki kaputić, on me doziva.

– Gospođice Bertinjak. Želeo bih da vam kažem dve reči.

To je smrt za odmor. On mi je već naneo udarac, dve reči u njegovom ličnom brojanju, 7, to se računa na hiljade. Drugi se vuku da bi izišli, veoma bi voleli da znaju. Čekajući gledam svoja stopala, moja pertla se odrešila, kao i obično. Odakle to da sa kvocijentom inteligencije od 160 nisam kadra da zavežem pertlu?

– Skrenućete pažnju na sebe, sa svojom pričom o intervjuu. Nemojte praviti rđave susrete, možda bi trebalo da vas prate majka ili otac.

– Ne uzbuđujte se. Sve je organizovano.

Moja majka ne izlazi više iz našeg stana već godinama, a moj otac plače tajomice u kupatilu. Eto šta bih morala da mu kažem.

Konačnom crtom gospodin Maren bi me prekrizio sa liste.

Idem često na stanicu Austerlic ponedjeljkom ili petkom, kada ranije završim časove. Odlazim tamo da gledam vozove koji polaze, zbog osećanja, to je trik koji mnogo volim, da vidim osećanje ljudi, zbog toga nikada ne propuštam fudbalske mečeve na televiziji, obožavam kada se grle posle golova, trče sa rukama u vazduhu i obuhvataju jedan drugog oko pasa, i zatim *Želite li da postanete milioner?*, treba videti devojke kada daju dobar odgovor, one stavljaju svoje šake ispred usta, zabacuju glavu unazad, ispuštaju krike i sve, sa krupnim suzama u očima. Na stanicama, to je nešto drugo, osećanje se prozire u pogledima, kretnjama, pokretima, ima zaljubljenih koji se rastaju, baka koje ponovo odlaze, gospođa u velikim kaputima koje napuštaju muškarce sa podignutim okovratnikom, ili obrnuto, posmatram te ljude koji odlaze, ne znamo kuda, ni zašto, ni na koje vreme, jedno drugom govore doviđenja kroz prozorsko okno, malim znakom, ili se upinju da viču kada ih ne čuju. Kada imamo sreće, prisustvujemo pravim rastancima, hoću da kažem da dobro osećamo da će to dugo trajati ili da će to izgledati veoma dugo (što mu dođe na isto), tada je tu osećanje veoma zbijeno, to je kao da se vazduh zgusnuo, kao da su bili sami, bez ikoga unaokolo. To je isto za vozove koji dolaze, nameštam se na početku perona, posmatram ljude koji čekaju, njihovo napregnuto, nestrpljivo lice, njihove oči koje traže,

i odjednom taj osmeh na njihovim usnama, njihovu podignutu ruku, njihovu ruku koja maše, tada kreću napred, grle se, to što ja najviše volim, pored svega, ta ispoljavanja nežnosti.

Ukratko, eto zašto sam se nalazila na stanici Austerlic. Čekala sam TER² koji stiže u 16h 44, iz Klermon-Ferana, to je moj omiljeni voz zato što ima ljudi svake vrste, mladih, starih, dobro obučениh, krupnih, mršavih, ružno odevenih i svega i svačega. Na kraju sam osetila da me je neko potapšao po ramenu, trebalo mi je malo vremena zato što sam bila veoma usredsređena, a u tom slučaju mamut bi mogao da se kotrlja na mojim sportskim patikama, ne bih o tome vodila računa. Okrenula sam se.

– Nemaš li jednu pljugu?

Nosila je prljave pantalone kaki boje, staru sportsku jaknu poderanu na laktovima, maramu marke „beneton“ kao što su one koje majka čuva na dnu svog ormara kao uspomenu na svoje mlade dane.

– Ne, žalim, ne pušim. Imam žvakaćih guma sa ukusom mente, ako hoćete.

Ona napući usta, zatim mi pruži ruku, dala sam joj paket, gurnula ga je u svoju torbu.

– Zdravo, zovem se No. A ti?

– No?

– Da.

– Ja sam Lu... Lu Bertinjak. (Uglavnom, to pravi mali utisak, jer ljudi veruju da sam iz porodice pevača, možda čak njegova kćerka, jednom kada sam bila u gimnaziji, uspela sam da se poveruje u to: posle toga se komplikovalo, kada je trebalo da pružim pojedinosti, da dajem autograme i sve, morala sam priznati istinu.)

Nije izgledalo da je to uzbuđuje. Rekla sam sebi da to nije bio njen rod muzike. Ona se uputila ka jednom muškarcu koji je

² *Transport express régional* – ekspresni regionalni prevoz. (Prim. prev.)